

Nový európsky Bauhaus ako platforma komunikácie architektúry

Shortpaper Doktorský Workshop FA ČVUT 2022

Študent: Ing. arch. Michal Hybský

Školiteľka: doc. Ing. arch. Pavla Melková, PhD.

Pracovisko: Ústav náuky o budovách (U 518)

Obsah

1. Úvod	3
1.1. Charakteristika predmetu výskumu	3
1.2. Ciele práce a výskumná otázka.....	3
2. Výskum	4
2.1. Metodológia	4
2.2. Stručný prehľad literatúry	4
2.3. Limity práce.....	5
3. Zhrnutie.....	5
4. Použité zdroje.....	6

1. Úvod

1.1. Charakteristika predmetu výskumu

Nový európsky Bauhaus je medziodborová platforma spolupráce vytvorená Európskou komisiou. Jeho úlohou je komunikovať ciele a hodnoty Európskej zelenej dohody pre sektor stavebníctva, architektúry a kreatívnych odvetví. (1, 2) Ako komunikačný nástroj zelenej transformácie Európy má vytvorené nástroje na dosiahnutie svojich cieľov. Pomocou priamej a nepriamej participácie, partnerského programu, ocenení a akcií pre verejnosť akumuluje odborné znalosti a skúsenosti. (2, 3) Tie následne aplikuje vo vnútorných mechanizmoch a finančných tokoch Únie. Na manifestáciu hodnôt platformy organizátori vytvorili hodnotovú triádu: krása – udržateľnosť – inkluzivita, vystihujúcu hlavné tézy programu. Triáda objasňuje víziu budúcnosti Európy, ako miesta dostupného pre všetkých, miesta kultúrneho, miesta vhodného pre život a ďalšie generácie. (1, 4) Pre výskum NEBu ako platformy komunikácie architektúry je kľúčový presah činnosti platformy do oblasti architektúry, k čomu iniciatíva užíva hlavne komunikačný nástroj New European Bauhaus Award. (5–8) Toto architektonické a dizajnérske ocenenie sa stalo štúdiom a zdrojom dát pre predmetný výskum.

1.2. Ciele práce a výskumná otázka

Cieľom výskumu je preskúmať hodnotové nastavenie v súčasnej európskej architektúre na príklade konkrétnej štúdie (key study), ktorou je NEB Awards. Spomenuté hodnoty vychádzajú z obecného spoločenského nívau užívaného európskou spoločnosťou a ďalej jeho formálneho vytýčenia medzinárodnými štruktúrami EÚ. Nakoľko je NEB A priamym komunikačným nástrojom týchto štruktúr, dané hodnoty a záujmy má reflektovať najpriamejšie a najjednoduchšie. Konkrétne sa teda jedná o mapovanie a analýzu NEB A ako key study v atribútoch: model súťaže, hodnotenie nominácií porotou (príp. aj verejnosťou), plus rozbor samotných nominácií a výsledkov. Pričom hlavné zameranie leží práve na evaluácii nominácií porotou a výsledkoch. Z vytýčených cieľov vychádza výskumná otázka: *Odzrkadľujú nominácie a výsledky odbornej poroty ocenenia NEB A hodnoty deklarované zastrešujúcimi organizáciami a spoločnosťou? Zámer skúmania témy sa dá koncepcne zhrnúť do otázky: Sú komunikované realizácie a projekty tým, čo deklarujú, alebo dochádza k dezinterpretácii, resp. favorizovaniu iných kvalít architektúry?*

2. Výskum

2.1. Metodológia

Na základe predmetu výskumu – komunikácie hodnôt súčasnej európskej architektúry na príklade konkrétnej štúdie, určujem prístup ku skúmaniu ako *etic* (angl. *etic viewpoint*) tj. prístup ku pozorovaniu javu zvonku. (9 pp. 10–11) To hlavne z dôvodu, že nie som členom iniciatívy ale tzv. vzdialeným pozorovateľom.

Typovo prácu zaraďujem do kategórie *kontextuálne vedeného výskumu* (angl. *context – led research*), kde kontextom je druhý ročník ocenenia New European Bauhaus Award, (9 pp. 11–14) ktorý prebieha pod hlavičkou iniciatívy NEB. Do kontextu vstupuje výskumná metodológia a teória pochádzajúce z nezainteresovaných výskumných zdrojov. Prvou fázou výskumu sú rozbery kontextu: vývoja hodnôt v architektúre (analýza obsahu) a modelu ocenenia NEB A (analýza formy). Porovnávam najznámejšie hodnotové triády v architektúre (Vitruvius, Wagner, NEB) (10, 11, 1) a graficky spracovávam model fungovania NEB A ako podklad pre výskum. Súčasťou fázy je aj obecné monitorovanie činnosti iniciatívy NEB. Druhou fázou je rešerš metodík vhodných pre daný výskum: Pre analýzu modelu ocenenia sa ukazuje ako prínosná komparačná analýza, porovnanie rôznych modelov architektonických súťaží. Zvolená je na základe už ukončeného výskumu podobného typu od autora Shawhin Roudbari. (12) Pre analýzu obsahovú, evaluáciu hodnôt európskej architektúry pri vyhodnocovaní ocenenia, sa ponúka analýza textu (zápisov z hodnotiacich stretnutí). Vybratá metóda je zvolená taktiež na základe ukončeného výskumu podobného typu od autorov Sonia Oliveira a Martin Sexton. (13) Po odsúhlasení metodík a získaní všetkých potrebných dát prebehnú samotné analýzy. Ich výstupy budú ďalej spracované do štruktúrovanej databázy.

2.2. Stručný prehľad literatúry

Zdroje informácií som rozčlenil do troch kategórií. Tieto kategórie sú kontext, metodológia a teória. Kategória kontext obsahuje po A) NEB ako zdroj oficiálnych informácií, tj. webové stránky projektu, texty publikované platformou, a ďalšie – [*New European Bauhaus: beautiful, sustainable, together. Dostup. z: https://europa.eu/new-european-bauhaus/index_en a ďal.*]. (1–3, 5–8, 14–24) Po B) Publikácie osobností, alebo o osobnostiach spojených s projektom – [*INGELS, B. Formgiving; JODIDIO, P. Shigeru Ban a ďal.*]. (25–28) Do kategórie metodológia patria publikácie zaoberajúce sa vykonávaním výskumu v odbore architektúra a výberom metodík – [*LUCAS, R. Research methods for architecture; GROAT, L. a WANG, D. Architectural research methods a ďal.*]. (9, 12, 13, 29,

30) Kategória teória obsahuje publikácie týkajúce sa obsahových tém NEBu a súvisiacich architektonických teoretických tém – [ŠPAČEK, R. a kol. *Rukoväť udržateľnej architektúry*; CRYSLER, C. a kol. *The Sage handbook of architectural theory a dal.*]. (10, 11, 31–34) Tento prehľad použitej literatúry je kvôli stručnosti skrátený, menuje iba vybrané zdroje informácií, širší zoznam je uvedený na konci dokumentu v použitých zdrojoch.

2.3. Limity práce

Výrazným limitom je náročnosť výberu vhodnej metodiky pre teoretický kvalitatívny výskum v oblasti hodnôt architektúry, so zameraním konkrétne štúdiu – architektonické ocenenie. Výskumov na tomto poli prebehlo pomerne málo, je preto náročné určiť, či dostupné použité metódy sú najvhodnejším riešením vskúmanom prípade. Ďalším limitom je paradoxne aktuálnosť témy. Platforma NEB ako aj ocenenie NEB A sú momentálne prebiehajúcimi iniciatívami, a je preto náročné sledovať súčasné dianie v nich a filtrovať tie informácie, ktoré sú potenciálne užitočné pre výskum. Situáciu čiastočne zjednodušuje fakt, že ocenenie je síce každoročné, no je možné si určiť ako key study jeden ročník a analyzovať len ten. Za hrozbu pre výskum je zároveň možné považovať situovanie výskumu na hranu spoločenskovedných tém, kde hrozí sklznutie mimo architektonického obsahu práce a je potrebné byť opatrný na rozsah a šírku záberu výskumu. Výskum môže ohroziť aj neprístupnosť niektorých dát (napr. zápisy stretnutí poroty, štatistiky).

3. Zhrnutie

Výskum Nového európskeho Bauhausu ako platformy architektonickej komunikácie má nasledovný status quo – predmet výskumu je určený, vybratá key study ako príklad daného javu je zvolená. Dáta sú priebežne zhromažďované a zostavovanie vhodnej metodiky je aktuálnym predmetom riešenia. Nejednoznačne zatiaľ vyzerá technické prevedenie výskumu po doladení metodiky (softvérové riešenie/manuálne riešenie).

Čo sa týka príspevku, ktorý bude odprezentovaný v rámci doktorského workshopu FA ČVUT, výskum odprezentujem dodržiujúc štruktúru tohto textu. Definujem predmet výskumu, priemet hodnôt spoločnosti do súčasnej architektúry v Európe, moju pozíciu v rámci témy práce, ďalej predstavím výskumnú otázku, rozpracovanú metodiku a teóriu k problematike. Jednotlivé časti budú doplnené grafickými prílohami, hlavne diagramami a schémami, ilustrujúcimi moju prácu na téme a objasňujúcimi fungovanie NEB A. Nakoniec predstavím aktuálne limity práce, ktoré sa doposiaľ pri výskume objavili, a príspevok uzavriem prognózou vývoja práce v najbližšom semestri.

4. Použité zdroje

- [1] NEW EUROPEAN BAUHAUS. *New European Bauhaus : beautiful, sustainable, together* [online]. 8. června 2021 [cit. 8. června 2021]. Dostupné z: https://europa.eu/new-european-bauhaus/index_en.
- [2] NEW EUROPEAN BAUHAUS. *About the initiative* [online]. 1. června 2021 [cit. 1. června 2021]. Dostupné z: https://europa.eu/new-european-bauhaus/about/about-initiative_en.
- [3] NEW EUROPEAN BAUHAUS. *Frequently asked questions* [online]. 8. června 2021 [cit. 8. června 2021]. Dostupné z: https://europa.eu/new-european-bauhaus/frequently-asked-questions_en.
- [4] MANIFEST 2020. *Nový európsky Bauhaus: čo je to? – Manifest 2020* [online]. 1. června 2021 [cit. 1. června 2021]. Dostupné z: <https://manifest2020.sk/novy-bauhaus/>.
- [5] NEB AWARDS. *2021 Prizes* [online]. 25. ledna 2022 [cit. 25. ledna 2022]. Dostupné z: https://europa.eu/new-european-bauhaus/get-involved/2021-prizes_en.
- [6] NEB AWARDS. *2021 Prizes platform* [online]. 12. srpna 2022 [cit. 12. srpna 2022]. Dostupné z: <https://2021.prizes.new-european-bauhaus.eu/>.
- [7] NEB AWARDS. *2022 Prizes platform* [online]. 14. září 2021 [cit. 14. září 2021]. Dostupné z: <https://prizes.new-european-bauhaus.eu/>.
- [8] NEB AWARDS. *2022 Prizes* [online]. 25. ledna 2022 [cit. 25. ledna 2022]. Dostupné z: https://europa.eu/new-european-bauhaus/get-involved/2022-prizes_en.
- [9] LUCAS, Raymond. *Research methods for architecture*. London : Laurence King Publishing, 2016. 978-1-78067-753-8.
- [10] VITRUVIUS POLLIO, Marcus. *Deset knih o architektuře*. 3. vyd. Praha : Arista; Baset, 2001. Antická knihovna. XLII.R. 80-86410-23-4.
- [11] KRATOCHVÍL, Petr, ed. *O smyslu a interpretaci architektury. Sborník textů zahraničních autorů*. Vyd. 1. Praha : Vysoká škola umělecko-průmyslová, 2005. 80-86863-04-2.
- [12] ROUDBARI, Shawhin. Crowdsourced and crowd-pleasing: the new architectural awards and the city [online]. *Journal of urban design*. 2018, **23**(2), 206-222. Dostupné z: 10.1080/13574809.2017.1340799.
- [13] OLIVEIRA, Sonja a Martin SEXTON. Conflict, contradiction, and concern: judges' evaluation of sustainability in architectural awards [online]. *Arq (London, England)*. 2016, **20**(4), 325-332. Dostupné z: 10.1017/S1359135517000069.
- [14] NEW EUROPEAN BAUHAUS. *High-level roundtable* [online]. 9. června 2021 [cit. 9. června 2021]. Dostupné z: https://europa.eu/new-european-bauhaus/about/high-level-roundtable_en.
- [15] NEW EUROPEAN BAUHAUS. *Co-design process and contributions* [online]. 25. ledna 2022 [cit. 25. ledna 2022]. Dostupné z: https://europa.eu/new-european-bauhaus/about/co-design-process-and-contributions_en.
- [16] NEW EUROPEAN BAUHAUS. *Conference* [online]. 25. ledna 2022 [cit. 25. ledna 2022]. Dostupné z: https://europa.eu/new-european-bauhaus/co-design/conference_en.

- [17] NEW EUROPEAN BAUHAUS. *Delivery* [online]. 25. ledna 2022 [cit. 25. ledna 2022]. Dostupné z: https://europa.eu/new-european-bauhaus/about/delivery_en#ecl-inpage-717.
- [18] NEW EUROPEAN BAUHAUS. *Events* [online]. 25. ledna 2022 [cit. 25. ledna 2022]. Dostupné z: https://europa.eu/new-european-bauhaus/get-involved/events_en.
- [19] NEW EUROPEAN BAUHAUS. *Official partners* [online]. 25. ledna 2022 [cit. 25. ledna 2022]. Dostupné z: https://europa.eu/new-european-bauhaus/about/official-partners_en.
- [20] NEW EUROPEAN BAUHAUS. *Overview of examples* [online]. 14. září 2021 [cit. 14. září 2021]. Dostupné z: https://europa.eu/new-european-bauhaus/overview-examples_en.
- [21] NEW EUROPEAN BAUHAUS. *Overview of challenges* [online]. 14. září 2021 [cit. 14. září 2021]. Dostupné z: https://europa.eu/new-european-bauhaus/co-design/co-designing-new-european-bauhaus-0/overview-challenges_en.
- [22] NEW EUROPEAN BAUHAUS. *Overview of ideas* [online]. 14. září 2021 [cit. 14. září 2021]. Dostupné z: https://europa.eu/new-european-bauhaus/co-design/co-designing-new-european-bauhaus-0/overview-ideas_en.
- [23] NEB FESTIVAL. *New European Bauhaus* [online]. 23. června 2022 [cit. 12. srpna 2022]. Dostupné z: <https://new-european-bauhaus-festival.eu/home>.
- [24] NEB FESTIVAL. *The Festival of the New European Bauhaus* [online]. 12. srpna 2022 [cit. 12. srpna 2022]. Dostupné z: https://europa.eu/new-european-bauhaus/get-involved/events/festival-new-european-bauhaus-2022-06-09_en.
- [25] INGELS, Bjarke. *Hot to cold. An odyssey of architectural adaptation / editor-in-chief, Bjarke Ingels ; text, Bjarke Ingels*. Köln : Taschen, 2015. 3836557398.
- [26] INGELS, Bjarke, ed. *Formgiving*. Köln : Taschen, 2020. 9783836577045.
- [27] JODIDIO, Philip a Shigeru BAN. *Shigeru Ban. Complete works 1985-2010 / Philip Jodidio*. Köln : Taschen, 2010. 9783836507356.
- [28] MCQUAID, Matilda. *Shigeru Ban*. London : Phaidon, 2003. 0-7148-4194-3.
- [29] GROAT, Linda N. a David WANG. *Architectural research methods*. Second Edition. Hoboken : Wiley, 2013. 9780470908556.
- [30] DULLA, Matúš. *Jak napsat disertaci v oboru architektura*. Druhé vydání, první tiskové. 978-80-01-06816-8.
- [31] ŠPAČEK, Robert a Henrich PIFKO, ed. *Rukoväť udržateľnej architektúry*. Bratislava : Slovenská komora architektov, 2013. 978-80-971205-1-1.
- [32] CRYSLER, C. Greig, Stephen CAIRNS a Hilde HEYNEN, ed. *The SAGE handbook of architectural theory*. First published. 978-1-4462-8263-2.
- [33] UNGERS, Liselotte. *O architektech. Životy, díla, teorie*. V Praze : Slovart, 2004. 80-7209-583-8.
- [34] WHITFORD, Frank. *Bauhaus*. První vydání. Praha : Rubato, 2015. Eseje. 978-80-87705-34-6.